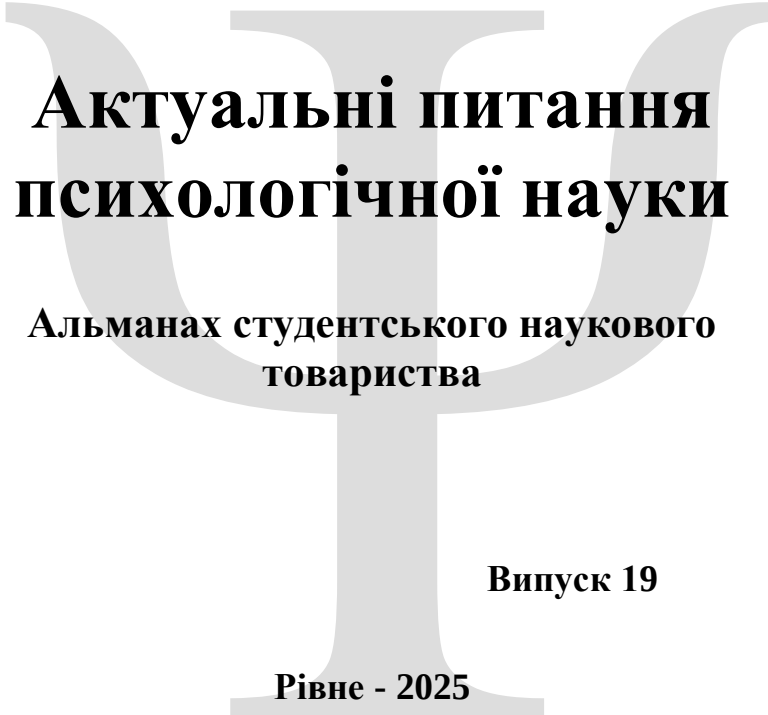

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

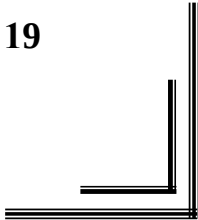

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 19

Рівне - 2025

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 19. Рівне: РДГУ, 2025. 118 с.

Головний редактор:

Олег Рудюк, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Наталія Михальчук, доктор психологічних наук, професор, професор, завідувач кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Главінська, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Віталій Павелків, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Олена Ставицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Сторож, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол від 22 грудня 2025 року, № 13)

ЗМІСТ

Бойчук Л. Вплив типу батьківського ставлення на формування особистості дітей дошкільного віку	5
Бойчук О. Психологічні особливості формування мотивації до навчання в підлітковому віці	8
Борисюк Д. Роль емоційного інтелекту у розвитку особистості	11
Гончарук О. Особливості образної пам'яті у підлітковому віці	16
Гордієнко В. Ціннісні орієнтації як чинник психологічної готовності військовослужбовців до професійної діяльності	19
Григорієва А. Особистісні чинники агресивної поведінки в юнацькому віці	23
Долинюк М. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	26
Єленець Ю. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	32
Жилка Н. Вплив типу батьківського ставлення на формування навчальної мотивації підлітків	35
Комар О. Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я юнацької молоді	39
Кондратюк Н. Шляхи формування комунікативної компетенції медичних працівників	42
Кривко Н. Основні чинники психологічного благополуччя молоді в умовах війни	47
Марчук Д. Вплив тривожно-депресивного розладу на адаптивність військовослужбовців ЗСУ в період реабілітації	50
Мисько Я. Вплив порушення сну на психічний стан особистості	54
Мовчко О. Соціальні мережі як чинник розвитку депресивних станів	57
Мординська А. Психологічні методи впливу на стан стресу в юнацькому віці	62
Ольховик С. Вплив емоційного стану людини на увагу	64
Петровець А. Методи психокорекції емоційної сфери в юнацькому віці	67
Поліщук А. Роль тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни	69
Попчук Д. Вплив емоційної сфери особистості на мотивацію діяльності	74

Праск А. Психологічні чинники психосоматичних розладів у молоді.....	77
Пустотіна С. Вплив корпоративної культури на рівень мотивації та задоволення роботою.....	79
Рачинська О. Особливості міжособистісних конфліктів в юнацькому віці	82
Романюк М. Психологія віральності контенту В Youtube	87
Ромашук К. Вплив травматичного досвіду на розвиток особистості підлітка.....	93
Сімончук Д. Особливості спілкування дітей молодшого шкільного віку	96
Сорокіна А. Використання арт-терапевтичних методів в роботі з військовими з ПТСР	99
Тодорович А. Психологічні особливості спілкування в юнацькому віці.....	102
Харчук Б. Особливості соціально-психологічної адаптації дітей, які постраждали від війни	105
Юшук А. Особливості дослідження депресивних станів у молоді	110
Янковська І. Психолого-педагогічні умови розвитку поведінкової і вольової саморегуляції у підлітковому віці	114

критично важливим для педагогів та батьків, оскільки саме вони створюють умови для гармонійного розвитку комунікативної компетентності молодших школярів, закладаючи фундамент для їхньої успішної соціалізації та самореалізації у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: Посібник. Київ : 2018. 131 с.
2. Коваленко О. А. Психологія дитячого віку: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури., 2016. с. 87.
3. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти. Київ: Генеза, 2018. 347с.

ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДІВ В РОБОТІ З ВІЙСЬКОВИМИ З ПТСР

Сорокіна Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Дзеджера О.В, старший викладач

Арттерапія як напрямок психотерапевтичної допомоги посідає важливе місце в системі реабілітації військових, що пережили бойові дії і мають посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). ПТСР є важким психоемоційним станом, що виникає внаслідок екстремального стресу та характеризується нав'язливими спогадами, емоційним онімінням, підвищеною тривожністю, дратівливістю, порушенням сну і соціальною ізоляцією. У військових ці прояви часто набувають стійкого характеру та суттєво впливають на якість життя, працездатність, соціальну взаємодію та адаптацію після повернення з фронту.

Мета дослідження. Визначити ефективність та особливості застосування арт-терапевтичних методів у реабілітації військовослужбовців, які страждають на посттравматичний стресовий розлад, з метою покращення їх емоційного стану, зниження рівня тривожності та підвищення адаптаційних можливостей.

На думку Павличка Н.В в умовах сучасної війни в Україні актуальність пошуку ефективних методів психотерапевтичної допомоги для військових різко зросла. Арттерапевтичні методи, що ґрунтуються на залученні особистості до творчої діяльності, виявилися цінним ресурсом у роботі з травмою. Завдяки своїй невербальній природі арттерапія дозволяє обійти захисні механізми психіки, які блокують пряме усвідомлення або вербалізацію травматичного досвіду, і створити безпечне середовище для його поступового опрацювання. Творчий процес, спрямований не на естетичний результат, а на емоційне вираження, допомагає пацієнтові зустрітися з внутрішніми переживаннями, візуалізувати біль і поступово інтегрувати його у свій життєвий досвід [3].

На думку С.В Максименка на практиці арттерапія може реалізовуватися через малювання, скульптуру, колаж, письмо, театр, музику або інші форми вираження. У роботі з військовими найчастіше використовуються методи образотворчого мистецтва, створення мандал, візуалізація бойових спогадів у вигляді серій малюнків або графічних історій, а також техніки роботи з тілесним образом через скульптурні форми. Часто до терапевтичного процесу залучається музика, яка слугує фоном або безпосереднім каналом вираження емоцій. Важливим напрямом є письменницькі практики – написання щоденників, оповідань, віршів, у яких пацієнти можуть дати голос своїм переживанням, не зіштовхуючись з осудом або загрозою [1].

Як сказав Недвига О.В у контексті реабілітації українських військових арттерапія вже отримала певне поширення [1]. З 2014 року і особливо після 2022 року в Україні активно працюють проєкти, спрямовані на психосоціальну підтримку ветеранів. Зокрема, арттерапевтичні майстерні функціонують при ветеранських просторах, психологічних центрах, шпиталях та громадських ініціативах. Фахівці використовують як індивідуальні, так і групові формати роботи. Групова арттерапія особливо ефективна завдяки поєднанню елементів самовираження, підтримки, зворотного зв'язку і колективного досвіду зцілення. Учасники груп вказують на зниження тривожності, покращення сну, послаблення флешбеків та відновлення здатності до міжособистісної взаємодії.

Наукові дослідження підтверджують, що систематичне використання арттерапії може зменшити вираженість симптомів ПТСР, підвищити рівень самоусвідомлення, самоконтролю і психоемоційної стабільності. У процесі творчої роботи військовий не лише відновлює контакт із власним внутрішнім світом, а й поступово повертається до відчуття себе як суб'єкта, здатного впливати на своє життя. Це особливо важливо у випадках, коли ПТСР супроводжується деперсоналізацією або втратою сенсу

Однак впровадження арттерапії потребує системного підходу. Необхідним є професійне навчання фахівців, розробка стандартів роботи, протоколів безпечної взаємодії, а також інтеграція цих методів у загальну систему психологічної допомоги ЗСУ та ветеранських служб. Важливо враховувати ризик ретравматизації та потребу в стабілізуючих техніках перед початком глибокої терапевтичної роботи з травмою. Арттерапевт має бути підготовленим до роботи з кризовими станами і мати відповідну клінічну компетентність.

Висновки. Таким чином, арттерапія є перспективним інструментом психосоціальної підтримки військовослужбовців з ПТСР. Її ефективність зумовлена гнучкістю методів, здатністю працювати з глибокими рівнями психіки та створенням умов для безпечного вираження складних емоцій. Подальший розвиток арттерапевтичного напрямку в Україні має ґрунтуватися на міждисциплінарній взаємодії, професійному супроводі та дослідженні довготривалих результатів терапії для забезпечення цілісного підходу до реабілітації військових.

Список використаних джерел

1. Військова психологія та педагогіка: інноваційний підхід: підручник: у 2 ч. колектив авторів ; за заг. ред. С.Д. Максименка. Київ: НУОУ, 2013. Ч. 1. 472 с.
2. Недвига О.В. Психологічне забезпечення професійної діяльності військовослужбовців-саперів в особливих умовах діяльності: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.09. Київ, 2019. 257 с.

З. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів: метод. посіб.. Київ, 2020. 92 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Тодорович Ангеліна, здобувач ОС «бакалавр » 1 курс, РДГУ

Керівник: Джеджера О.В., старший викладач

У сучасних умовах активного розвитку соціального середовища та зростання ролі міжособистісної взаємодії особливого значення набуває дослідження психологічних особливостей спілкування в юнацькому віці. Цей період є визначальним у формуванні особистості, її соціальних ролей, самосвідомості та здатності до ефективної комунікації. Юнаки активно шукають своє місце в суспільстві, розширюють коло спілкування, що часто супроводжується труднощами в налагодженні взаємин, самопрезентації та розумінні інших.

Актуальність теми зумовлена потребою у своєчасному виявленні та корекції можливих труднощів у спілкуванні, що впливають на особистісний розвиток молоді, їхню успішну соціалізацію та психологічне благополуччя.

Метою дослідження є виявлення психологічних особливостей спілкування в юнацькому віці, аналіз їхніх основних проявів і чинників, що їх зумовлюють.

Юнацький вік - це один із ключових періодів онтогенетичного розвитку людини, що охоплює орієнтовно вік від 15 до 21 року. У науковій літературі цей етап також поділяється на ранню юність (15–17 років) і пізню юність або ранню дорослість (18–21 рік). Саме в цей час індивід інтенсивно формує свою особистість, світогляд, систему цінностей, соціальну ідентичність та модель поведінки. Юнацький вік характеризується швидкими фізіологічними змінами, завершенням статевого дозрівання, зростанням когнітивних можливостей, зокрема абстрактного мислення, здатності до саморефлексії та самопізнання. Водночас це період психологічної нестабільності, емоційної чутливості, пошуку сенсу життя та прагнення до самореалізації.

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 19

Наукове редагування – Олег РУДЮК
Відповідальна за випуск – Наталія МИХАЛЬЧУК

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,2.